

25/04/2018

לאשר את התוכנית

20/06/2018

י"ר הוועדה המחוזית

תאריך

29/11/2017

הנדון: תכנית 303-0471078 השמשת קמרונות המקדש והקמת חדר שנאים בגן לאומי קיסריה

מסמך רקע לפי הוראות סעיף 9 ג לשינוי 4 לתמ"א 8

התכנית שבנדון הנה נגזרת נקודתית מתוך תכנית מפורטת לגן הלאומי קיסריה בכללותו. שתי התכניות מוגשות **ביוזמת רשות הטבע והגנים** וקרן קיסריה.

התכנית כוללת בתחומה שני תאי שטח הכוללים בינוי, האחד מרכז תוכן ותצוגה והשני חדר שנאים בתחום מעטפת מבנה קיים.

השפעת השימושים המוצעים בתכנית על ערכי טבע, נוף ומורשת והמלצה על אמצעים למזעור הפגיעה בליווי **חוות מקצועית, לפי העניין ובמידת הנדרש:**

במת המקדש וקמרונות 1-4, מתוך נספח השימור:

"**במת המקדש הינו שם כולל לאזור של מבנים מקודשים החל מהמאה ה-א' לפסה"נ ועד למאה הי"ג.** במתחם נכללים סדרת קמרונות היסוד שנבנו החל מתקופתו של הורדוס ושימשו כבסיס למקדש שבנה לכבוד אוגוסטוס – קיסר רומא (מאה א' לפסה"נ), שרידי כנסייה מתומנת שנבנתה בתקופה הביזנטית ושרידי קתדרלה מהתקופה הצלבנית. הבמה נתחמה בקיר מאסיבי עם סיתות שוליים והוגבהה באמצעות מילוי עפר. השטח הממולא נחלק ל"ארגזים" בקירות הפנימיים. במקום שרידים ארכיאולוגיים המעידים על תפקודו כאתר המקדש לאוגוסטוס ורומא, כנסייה מתומנת וקתדרלה בזילקנית. בנוסף קשורות באתר מסורות נוצריות שהתפתחו החל מימי הנצרות הקדומה בקיסריה.

זהו אתר מפתח בעל חשיבות אדירה להבנת האתר הרומי וכן לנצרות, בעל פוטנציאל פיתוח גבוה בהיותו קשור לייסוד העיר ע"י הורדוס ולבניית הנמל... **וכן בעל חשיבות אדירה** בשל מסורות הקשורות אותו לתקופת הנצרות הקדומה. בתקופה הצלבנית פעלה במקום הקתדרלה העירונית, מרכז חיי הדת של האוכלוסיה המקומית, מלכי ירושלים, אנשי דת בכירים מכל רחבי הממלכה הלטינית, צליינים, וחברי המסדרים הצבאיים.

במת המקדש ממוקמת במקום מרכזי באתר. מצפון נתחם האתר ברחוב הדקומנוס דרכו נכנסים כיום לנמל קיסריה. הקמרונות משתרעים מנקודה זו דרומה לאורך של כ- 100 מ'. במערב תחומה הבמה ע"י המזח וממזרח ע"י הרחוב הצלבני. **במת המקדש הינה האזור הגבוה באתר כולו**, מחלקה הדרומי תצפית על העיר הרומית עד לתיאטרון, מחלקה המערבי תצפית לכיוון הנמל."

התכנית מציעה לשמר ולשחזר את אזור זה ולפתח בארבעת חללי הקמרונות האבן הדרומיים מרכז תצוגה ותוכן לקהל הרחב. אין חולק כי השמשת חללים ארכיאולוגיים לטובת חללי תצוגה ותוכן, תורמת לשימור הממצא ולתחזוקה השוטפת שלו. מה גם שלעניות דעתנו שימושים אלו עומדים בקנה אחד עם מטרותיו של הגן הלאומי שימור ערכי המורשת ההיסטוריים והארכיאולוגיים והכשרתם לביקורי קהל באמצעות תצוגת תכנים ברוח המקום והסביבה, ואין בהם כדי להשפיע או לפגוע חלילה על ערכי הנוף והמורשת באתר אלא נהפוך הוא, להעצימם ולאפשר הנגשתם וקירובם לקהל אם באמצעות שיחזור החללים ואם באמצעות הטענתם בתכנים והחייאת המקום והתק' בעיני במבקר.

לגבי חדר השנאים, מדובר בשימוש במעטפת מבנה קיימת המצריכה התערבויות ושינויים קלים בלבד. נושא השינוי נבחן בהרחבה, כולל בחינת חלופות מיקום ואין בשינוי השימוש בכדי להשפיע על ערכי המקום.

הנימוקים לנחיצותם, להיקפם ולמיקומם של השימושים, בין היתר בהתחשב בהיקף המבקרים, אופיו של האתר וצרכיו.

מתוך עקרונות התפיסה התיירותית לגן הלאומי קיסריה:

- הרחבת אזורי הפעילות מעבר לנמל המכוסה ולתיאטרון – בתחום העיר הצלבנית ומחוצה לה.
- הנמל והפעילות הימית הבינלאומית הם לב ליבה של קיסריה- יש להמחיש ולבטא זאת בפעילויות השונות.
- הרחבת מוקדי התוכן והחינוך ברמה לאומית ובינלאומית.
- הרחבת פעילות הפנאי והנופש.

- שיפור מערך קליטת הקהל, התשתיות והלוגיסטיקה, כך שיוכלו לתת מענה בימי שיא.

פיתוח מתחם במת המקדש וקמרונות 1-4 עונים אחד לאחד על כלל המטרות שנמנו לעיל. גן לאומי קיסריה קולט למעלה מ- 1,200,000 מבקרים בשנה והמס' עולה בהתמדה משנה לשנה. זהו אחד מחמשת אתרי התיירות הגדולים בארץ. הגן חסר במוקדי תוכן שיאפשרו העשרת והעמקת חווית המבקר והארכת משך השהות בגן. כמו כן מוקדים אלו תורמים לוויסות זרימת הקהל ומתן שירות טוב יותר למבקר.

באשר לנחיצותו של חדר הטרפו: בגן הלאומי קיים מזה שנים חדר טרפו אחד שנמצא בסמוך למיקום החדר המוצע, צמוד דופן למסעדת הצלבנים. חדר זה מכיל שנאי אחד בלבד, שאינו מצליח לספק את הספקי החשמל הנחוצים כבר היום לגן הלאומי, לפיכך מופעלים ברחבי הגן גנרטורים כגיבוי. הפעלת מיצגי המולטימדיה בפרויקט התצוגה והתכנים בקמרונות, מחייבת אספקת חשמל במתח רגיל ואחיד. תנאי להפעלת מרכז המבקרים הוא הקמת חדר טרפו שיכיל 2 שנאים במקום הקיים, כמפורט במסמכי התכנית.

סימון מיקום הבינוי המוצע, אשר ככלל ימוקם בשטח בעל ערכיות נמוכה, אלא אם הוכח צורך להקימו במיקום אחר לאחר שנבחנו חלופות אחרות.

תא שטח 1- הסעיף אינו רלוונטי לבמת המקדש וקמרונות 1-4 היות ומדובר בהשמשת חללי מבנה ארכיאולוגי.

תא שטח 2- מיקום חדר הטרפו נבחר לאחר בחינת חלופות מדוקדקת שנעשתה עם רע"ת מהסיבות הבאות:

- סמיכות לתשתית תת קרקעית קיימת המספקת כבר היום חשמל למוקדים השונים בגן.
- אזור ללא רגישות ארכיאולוגית (תחום הנמל הפנימי ההירודיאני שכוסה).
- מבנה קיים שניתן להסב אותו לחדר טרפו ללא שינויים מהותיים בניראות הקיימת.

בברכה,
אדר' זהר זכאי
רכזת תכנון סטטוטורי רט"ג